

Zaaknummer 700953
Portefeuillehouder Mark Marshall
Voorstel Legesverordening 2024

Aan de raad,

1. Beslispunten

De legesverordening 2024 inclusief de bijhorende tarieventabel vast te stellen.

2. Maatschappelijk effect

Door het vaststellen van de legesverordening 2024 voor 1 januari ontstaat duidelijkheid over de tarieven die in 2024 worden gehanteerd voor gemeentelijke dienstverlening.

3. Inleiding

De inwerkingtreding van de Omgevingswet (per 1 januari 2024) en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) (per 1 juli 2024) maken een actualisatie van de legesverordening en bijbehorende tarieventabel voor 2024 noodzakelijk. In dit raadsvoorstel wordt tevens ingegaan op het risico op overschrijding van de kostendekkendheid en het onderwerp groene leges conform motie M23-22 *Aanpassing tarieventabel Legesverordening 2023*.

4. Concreet gevolg van dit besluit

Met het vaststellen van de legesverordening 2024 is de wettelijke basis gecreëerd om leges te heffen voor de gemeentelijke dienstverlening in 2024, waarmee de in de begroting 2024 geraamde opbrengsten kunnen worden gerealiseerd.

5. Argumenten en onderbouwing

5.1.1 De effecten van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wkb zijn verwerkt

De inwerking van de Omgevingswet en Wkb maken aanpassingen c.q. aanvullingen in tarieventabel voor wat betreft omgevingsvergunningen noodzakelijk. Daarbij hebben we zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij zowel onze huidige werkwijze/heffing als bij de modelverordening van de VNG. De twee belangrijkste aspecten worden hieronder nader toegelicht.

Geen leges meer voor bouwtechnische toets bij deel bouwwerken

Na de inwerkingtreding van de Wkb vervallen de bouwtechnische toets en controle tijdens de bouw voor een aantal bouwwerken (gevolgklasse 0 en 1 (voor toelichting gevolgklasse zie bijlage 2)). Deze werkzaamheden worden dan door een private kwaliteitsborger uitgevoerd. In de tarieventabel 2024 is de tariefbepaling voor bouwactiviteiten daarom gesplitst in een bouwtechnisch deel (artikel 2.5) en een ruimtelijk deel (artikel 2.6). Er is voor gekozen om voor deze tarieven dezelfde tariefstructuur te hanteren als in voorgaande jaren, namelijk een percentage van de bouwsom.

Leges heffen voor milieubelastende activiteiten

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet ontstaat voor gemeenten en provincies de mogelijkheid om leges te heffen voor milieubelastende activiteiten. In het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) is een grote hoeveelheid aan milieubelastende activiteiten genoemd die vergunningplichtig zijn. Een aanvraag voor milieubelastende activiteiten wordt behandeld door de omgevingsdienst (OFGV). De kosten worden door de OFGV doorbelast aan Gooise Meren, ongeacht of Gooise Meren de kosten wel of niet verhaalt via de leges. Het college stelt voor om met ingang van 2024 leges ook te gaan heffen voor de milieubelastende activiteiten. Overweging daarbij is dat dit past bij het beleidsuitgangspunt om zoveel mogelijk kostendekkend te werken. Als geen leges geheven zouden worden dat zouden de activiteiten vanuit de algemene middelen moeten worden gefinancierd. Daarnaast hebben alle provincies aangegeven te gaan heffen en vrijwel alle gemeenten hebben de intentie om te heffen.

5.1.2 De uitkomsten van het onderzoek naar kostendekkendheid zijn verwerkt

Gemeenten mogen geen winst maken met de heffing van de leges. Dit noemt men de “opbrengstnorm”. De tarieven moeten zodanig zijn vastgesteld dat de geraamde baten niet uitgaan boven de geraamde kosten. De Hoge Raad heeft bevestigd dat de kostendekkendheid moet worden beoordeeld op het niveau van de gehele legesverordening. De berekening van de kostendekking moet op basis van de primitieve begroting plaatsvinden.

Voor 2024 is een nieuw model opgesteld voor de berekening van de kostendekkendheid. Daarbij is onder andere rekening gehouden met de verhaalbare werkzaamheden zoals die gelden onder de Omgevingswet en Wkb, normtijden per product (op basis van landelijke data en gegevens vanuit de Vereniging Bouw- en woningtoezicht), historische aantallen producten en doorbelasting van overhead. Zonder rekening te houden met incidentele grote bouwaanvragen komt de geraamde kostendekkendheid voor 2024 voor de gehele legesverordening uit op circa 95%, waarbij het aandeel van de Omgevingsvergunningen ruim boven de 100% uitkwam. Als vervolgens rekening gehouden wordt met één of twee extra grote bouwaanvragen, dan zou dit al leiden tot een overschrijding van de totale kostendekkendheid. Om het risico op overschrijding te beperken stelt het college daarom voor om de tarieven voor de activiteit bouwen (ruimtelijk deel) 10% lager vast te stellen. Daarmee kan de geraamde legesopbrengst nog worden gerealiseerd en wordt het risico op overschrijding van de totale kostendekkendheid beperkt. Daarnaast laat deze benaderingswijze zien dat we op begrotingsbasis zo reëel mogelijk hebben geraamd. Dit is een vereiste op het moment de kostendekkendheid onverhoopt toch wordt overschreden zou worden.

6. Houd rekening met en onderbouwing

6.1.1 Gegevens milieubelastende activiteiten OFGV nog niet bekend

Voor de aantallen milieubelastende activiteiten en voor de door de OFGV in rekening te brengen kosten per milieubelastende activiteit is Gooise Meren

afhankelijk van de informatie van de OFGV. Omdat deze informatie nog niet beschikbaar is, is voor wat betreft de hoogte van het tarief vooralsnog aangesloten bij de bedragen zoals die nu circuleren in landelijke overleggen over dit onderwerp.

6.1.2 Opbrengsten/aanvragen fluctueren

Om de effecten van de invoering van de Omgevingswet en de Wkb financieel te vertalen is een impactanalyse uitgevoerd. Daarbij is uitgegaan van de aanvragen zoals die in de jaren 2021 en 2022 zijn ingediend. Het aantal en soort aanvragen kan echter van jaar tot jaar verschillen en laat zich slechts in beperkte mate voorspellen. De onzekerheid in het aantal en soort aanvragen leidt ook tot een zekere mate van onzekerheid voor wat betreft de daadwerkelijk gerealiseerde opbrengsten en de uiteindelijke kostendekkendheid. (Zo is er in 2023 voorlopig een daling in het aantal aanvragen zichtbaar.)

6.1.3 Wel kruissubsidiëring maar geen tariefplafond

Er is geen rechtstreeks verband vereist tussen enerzijds de hoogte van de geheven leges en anderzijds de omvang van de gemeentelijke dienstverlening dan wel door de gemeente gemaakte kosten. Dit betekent dat zogenoemde kruissubsidiëring is toegestaan, met als consequentie dat de ene belastingplichtige meer bijdraagt in de gemeentelijke lasten dan overeenkomt met zijn aandeel in die lasten.

In de gemeentelijke praktijk wordt kruissubsidiëring standaard toegepast bij de activiteit bouwen, ook in Gooise Meren. Door de leges te relateren aan de bouwsom dragen grotere projecten meer bij dan kleinere projecten. De kleinere projecten worden zo gesubsidieerd door de grote projecten.

Gelet op de raadsbreed aangenomen motie M22-23 is er in de tarieventabel voor 2024 geen maximumtarief voor omgevingsvergunningen ingevoerd, hoewel dit wel gezien wordt als een algemeen geaccepteerde risicobeperkende maatregel.

6.1.4 Het is helaas niet verstandig om groene leges te hanteren

In motie M23-22 is het college opgeroepen te onderzoeken of in een nieuwe legesverordening een extra voordeel aan 'groene' leges kan worden ingepast. Op basis van het uitgevoerde onderzoek en het opgeleverde advies (zie bijlage 3) stelt het college voor om het inzetten van legesheffing voor het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen te beperken tot de al opgenomen vrijstelling van zonnepanelen. De voornaamste redenen daarvoor zijn:

- Uit onderzoek blijkt dat groene leges geen opvallende positief effect hebben op de verduurzaming van bouwwerken. Vaak is sprake van een cadeau-effect. Het voordeel van groene leges valt veelal bij initiatiefnemers die de duurzame maatregelen ook zonder legesvoordeel kunnen financieren;
- Om te voldoen aan het criterium van objectieve rechtvaardiging moeten veelal gedetailleerde technische criteria gehanteerd worden waar de

gemeente op toe moet zien. Dat maakt de uitvoering voor zowel de aanvrager als de gemeente complex en arbeidsintensief.

- Sinds 2021 worden duurzaamheidsmaatregelen afgedwongen via de bouwregelgeving, zoals de BENG-vereisten en de MPG. Deze maatregelen zijn voornamelijk gericht op nieuwbouw en respectievelijk op woningen, zodat daarbij de inzet van groene leges overbodig is geworden.
- Alleen bij bestaande gebouwen of voor het faciliteren van bepaalde specifieke duurzaamheidsmaatregelen kunnen stimuleringsmaatregelen mogelijk uitkomst bieden. Inzet van subsidies die gericht zijn op specifiek aangewezen duurzaamheidsmaatregelen ligt daarbij het meeste voor de hand.

We gaan verder met het verkennen of subsidies wel een mogelijkheid zijn om duurzaamheids-maatregelen te stimuleren en informeren u over de uitkomsten. Voor het volledige onderzoek c.q. advies verwijzen wij u naar bijlage 3 bij dit raadsvoorstel.

6.1.5 Gehele legesverordening en tarieventabel volgt nieuwe indeling modelverordening VNG

Naast nieuwe, gewijzigde en vervallen tarieven als gevolg van de Omgevingswet en Wkb is de nieuwe modelverordening (incl. tarieventabel) van de VNG is op veel punten anders van opzet dan de oude verordening. Zo zijn onder andere de indeling en nummering aangepast en zijn bepaalde artikelen verplaatst. Door het grote aantal wijzigingen is het niet mogelijk een overzichtelijke was-woordtabel bij te voegen.

7 Duurzaamheid

Zie 6.1.4 onder *Houd rekening met en onderbouwing*.

8 Financiële onderbouwing

Dit besluit heeft vooralsnog geen financiële consequenties. Met de in de tarieventabel opgenomen tarieven kunnen de in de begroting geraamde opbrengsten worden gerealiseerd. Het aantal en soort aanvragen kan echter van jaar tot jaar verschillen en laat zich slechts in beperkte mate voorspellen. De onzekerheid in het aantal en soort aanvragen leidt ook tot een zekere mate van onzekerheid voor wat betreft de daadwerkelijk gerealiseerde opbrengsten en de uiteindelijke kostendekkendheid. Het jaar 2024 is bovendien het eerste jaar onder de Omgevingswet en de eerste 6 maanden onder de WKB waarbij het voor alle partijen lastig is in te schatten hoe de werkelijke effecten zich gaan verhouden tot de vooraf ingeschatte effecten. Over eventuele bijstellingen informeren wij u via de reguliere P&C-cyclus.

9 Communicatie en participatie

Het vaststellen van belastingverordeningen en bijbehorende tarieventabellen is een onderwerp dat zich niet leent voor participatie.

10 Uitvoering / tijdpad / evaluatie

Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de legesverordening gepubliceerd en worden met ingang van 2024 de leges geheven conform de bijbehorende tarieventabel.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester

Bijlage(n)

1. Legesverordening 2024 en tarieventabel
2. Uitleg gevolgklasse
3. Advies groene leges

De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel 'Legesverordening 2024' met zaaknummer van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit

de legesverordening 2024 inclusief de bijhorende tarieventabel vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Gooise Meren,
gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier

De voorzitter

Mevrouw drs. M.G. Knibbe

drs. H.M.W. ter Heegde